

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

ANNA SOBOLEWSKA

fot. Reportt

SPOŁECZEŃSTWO

Działaczka społeczna

Z wykształcenia jest biologiem i pedagogiem. Zawodowo zajmowała się nauczaniem biologii oraz biomedycznych podstaw rozwoju i wychowania.

Od 1955 roku związana jest z Ligą Kobiet — stowarzyszeniem zrzeszającym kobiety, chcące działać na rzecz innych kobiet bez względu na ich światopogląd i wyznanie. Sobolewska wspiera również społeczności lokalne. Była radną Miejskiej Rady Narodowej w Lęborku i delegatką na Ogólnopolskim Zjeździe Samorządowym w Warszawie. Wspierała także potrzebujących, m.in. organizując pomoc materialną i medyczną. Jest również silnie zaangażowana w działania na rzecz, pomijanej przez wielu część społeczeństwa, jaką są seniorzy. Od 1989 roku organizuje specjalne spotkania oraz wyjazdy, które mają ich aktywizować i rozwijać.

Anna Sobolewska została wielokrotnie nagradzana na szczeblu samorządowym i ogólnopolskim. Otrzymała m.in. Odznakę 1000-lecia Państwa Polskiego, Nagrodę Miasta Lęborka „Lęborski Lew”, Medal Sint Sua Praemia Laudi Wojewody Pomorskiego.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

HENRYKA KRZYWONOS

SPOŁECZEŃSTWO

Działaczka społeczna

fot. Harcerz182

Legenda „Solidarności”, tramwajarka z Gdańska, polska działaczka opozycji w PRL, która odważnie walczyła z komunistyczną władzą o prawa dla robotników.

W wieku 20 lat zaczęła pracę jako motornicza tramwaju. Po pięciu latach zatrudniła się w Stoczni Gdańskiej jako operator urządzeń dźwigowych. W karty historii wpisała się 15 sierpnia 1980 roku, kiedy zatrzymała prowadzony przez siebie tramwaj nr 15 przy Operze Bałtyckiej. Pasażerom zakomunikowała „ten tramwaj dalej nie pojedzie”. Był to sygnał rozpoczęcia strajku komunikacji miejskiej w Gdańsku.

Henrykę okrzyknięto szefem komitetu strajkowego tramwajarzy. Była jedną z osób, które podpisały Porozumienia Sierpniowe. Po wprowadzeniu stanu wojennego, zajmowała się wydawaniem podziemnych pism, pomagała również internowanym.

Pod koniec lat 80. wraz z mężem stworzyła rodzinę zastępczą. Z kolei od 1994 roku prowadziła rodzinny dom dziecka w Gdańsku.

Henryka Krzywonos została odznaczona Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. W 2009 roku otrzymała tytuł „Polki dwudziestolecia” podczas Kongresu Kobiet Polskich. Działaczka jest bohaterką wielu filmów dokumentalnych i książek. Jej postawa i odwaga są godne podziwu. Pomagała słabszym i była wierna wyznawanym wartościom.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

IRENA SENDLEROWA

fot. Wikipedia

SPOŁECZEŃSTWO

Działaczka społeczna

Urodzona w Warszawie, polska działaczka społeczna i charytatywna, dama Orderu Orła Białego.

Tuż po zdanej maturze rozpoczęła studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, jednak szybko zmieniła zdanie i przeniósła się na Wydział Humanistyczny, gdzie studiowała polonistykę.

Już podczas studiów okazywała sprzeciw wobec podziałów religijnych oraz narodowych i na znak protestu siadała w ławkach dla studentów żydowskich. Zniszczyła również w indeksie stempel sankcjonujący owe podziały na uniwersytecie, za co została zawieszona w prawach studenta.

Podczas II wojny światowej organizowała i sama uczestniczyła w wyprowadzaniu młodszych dzieci, a także osób starszych z warszawskiego getta, za co w okupowanej Polsce Polakom groziła kara śmierci. Za swoją działalność Irena Sendlerowa trafiła na Pawiak, gdzie była bita i torturowana.

Historycy oraz biografowie Ireny Sendlerowej podają, że uratowała ona z getta około 2,5 tysiąca dzieci. W 1944 roku wzięła udział w Powstaniu Warszawskim, podczas którego prowadziła punkt medyczny, a potem szpital powstańczy.

W 2003 roku została odznaczona najwyższym polskim odznaczeniem - Orderem Orła Białego, a w 2007 roku Orderem Uśmiechu - międzynarodowe odznaczenie nadawane za działania przynoszące dzieciom radość.

Zmarła w 2008 roku w Warszawie. W 2009 roku miał premierę film biograficzny w reżyserii Johna Kenta Harrisona, opowiadający historię jej życia pt. „Dzieci Ireny Sendlerowej”.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

IWONA BLECHARCZYK

SPOŁECZEŃSTWO

fot. Materiały PRowe

Kierowca ciężarówki

Iwona Blecharczyk swoją pasję do podróży ciężarówką uczyniła sposobem na życie i karierę. Od ośmiu lat robi to, co kocha, dzieląc się swymi przeżyciami i doświadczeniem w sieci i – co najważniejsze – udowadnia, że kobiety mogą spełniać się w trudnych zawodach.

Zanim Iwona została Trucking Girl, była krawcową oraz uczyła języka angielskiego. Dzięki swojej niezwyklej determinacji pokazała, że kobieta może zostać profesjonalnym kierowcą ciężarówki, przełamując stereotypy dotyczące płci. Od 2011 roku Iwona Blecharczyk przejechała setki tysięcy kilometrów w swojej ciężarówce, torując drogę innym kobietom-kierowcom.

Jest jedną z pierwszych kobiet w Polsce, a także jedną z zaledwie kilku w Europie, zajmujących się transportem specjalistycznym. Na swoim koncie ma transport najdłuższego dozwolonego ładunku w Europie, czyli liczącego maksymalnie 54 metry długości.

Była pierwszą Polką, która wystąpiła w programie „Ice Road Trucking”. Jako jedna z niewielu kobiet pracowała na polu naftowym, przez które przejechała ciężarówką o całkowitej masie około 63 ton.

W 2014 roku Iwona zaczęła prowadzić swój kanał na YouTube, na którym relacjonuje swoje zawodowe podróże po świecie i opowiada o wyzwaniach, z jakimi zmaga się w trasie. Ponadto jest ambasadorką Fundacji Truckers Life, która zajmuje się popularyzacją i budową darmowych całonocnych siłowni na parkingach, promując tym samym wśród wszystkich kierowców zdrowy styl życia.

W 2019 roku otrzymała wyróżnienie Barbie Shero, przyznawane przez firmę Mattel kobietom, które dzięki swojej pracy i realizacji pasji są wzorami do naśladowania dla dzieci na całym świecie.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

MARIA DULĘBIANKA

fot. wikipedia

SPOŁECZEŃSTWO

Działaczka społeczna

Maria Dulębianka żyła w latach 1861-1919. Była polską działaczką społeczną oraz feministką. Zajmowała się również malarstwem, publicystyką oraz pisaniem. Pochodziła z rodziny ziemiańskiej. Studiowała malarstwo w Krakowie pod kierunkiem samego Jana Matejki – jednego z najwybitniejszych malarzy w historii Polski.

Nie mogła studiować w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych, ponieważ przyjmowani tam byli tylko i wyłącznie mężczyźni. Wyjechała więc na studia do Académie Julian w Paryżu (prywatna szkoła malarska), gdzie uczyła się pod kierunkiem Carolusa Durana – francuskiego malarza akademickiego. Studiowała również w Wiedniu. W malarstwie tematem przewodnim jej obrazów były głównie kobiety, a w szczególności ich portrety. Swoje prace wystawiała w Krakowie, Warszawie oraz w Paryżu.

Była działaczką społeczną, walczącą na rzecz równouprawnienia kobiet i aktywistką pierwszej fali feminizmu. To ona zaczęła walkę o to, aby kobiety były dopuszczone do studiowania w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych. Związała się ze środowiskiem emancypacyjnym we Lwowie, w którym mieszkała. W 1908 roku zgłosiła swoją kandydaturę do Sejmu Krajowego we Lwowie. Miała przy tym poparcie Stronnictwa Ludowego oraz Koła Oświatowego Postępowych Kobiet. Jej kandydatura została jednak ostatecznie odrzucona.

Po tym założyła we Lwowie Związek Uprawnienia Kobiet, którego była również przewodniczącą. W 1918 roku, kiedy to Polki zyskały prawa wyborcze, została wybrana na Przewodniczącą Zarządu Naczelnego Ligi Kobiet. Była członkinią delegacji kobiet. W jej imieniu przemawiała na audiencji u samego Józefa Piłsudskiego.

Maria Dulębianka przez wiele lat przyjaźniła się z polską poetką – Marią Konopnicką. Namalowała też kilka jej portretów. Poza malarstwem i walką na rzecz równouprawnienia kobiet pomagała również dzieciom z ulicy oraz biednym, dla których zakładała kuchnie. Została odznaczona Krzyżem Niepodległości za pracę w dziele odzyskania niepodległości. Jedna z ulic we Lwowie nosi jej imię. Pośmiertnie została również odznaczona Odznaką Honorową Polskiego Czerwonego Krzyża I stopnia.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

MARIA JANION

fol. Adam Kozak / Agencja Gazeta

SPOŁECZEŃSTWO

Historyczka literatury

Maria Janion jest profesorem nauk humanistycznych, badaczką polskiej kultury XIX i XX wieku.

Urodziła się w 1926 roku w Mońkach. Do roku 1945 mieszkała w Wilnie, gdzie ukończyła szkołę powszechną i spędziła II wojnę światową. Podczas okupacji radzieckiej uczyła się w szkole średniej, a kiedy do miasta wkroczyli Niemcy, zaczęła uczęszczać na tajne komplety gimnazjalne. Należała także do działającego przy Armii Krajowej podziemnego Związku Harcerstwa Polskiego.

W 1973 roku uzyskała tytuł profesora. W latach 90. została członkinią Stowarzyszenia na Rzecz Humanizmu i Etyki Niezależnej, należała też przez pewien czas do Solidarności Pracy i Unii Pracy.

W 1989 roku uzyskała członkostwo w Stowarzyszeniu Pisarzy Polskich, a w 1991 roku w Polskim PEN Clubie. W 1994 roku otrzymała doktorat honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego. W latach 1997–2004 uczestniczyła w pracach jury Nagrody Literackiej Nike, w latach 2000–2004 była jego przewodniczącą.

Wychowała wiele pokoleń polskich humanistów: pisarzy, publicystów, naukowców, wykładowców akademickich, dziennikarzy, wydawców oraz nauczycieli.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

MARTYNA WOJCIECHOWSKA

SPOŁECZEŃSTWO

fot. Mattel

Dziennikarka

Jedna z najbardziej popularnych Polek – dziennikarka, prezenterka telewizyjna, podróżniczka i aktywistka.

Pasjonatka wypraw ma na swoim koncie zdobycie Korony Ziemi, podczas którego uległa poważnemu wypadkowi. Po długiej rehabilitacji i wielu przeciwnościach podróżniczka dokończyła projekt wspinaczki na szczyty najwyższych gór siedmiu kontynentów.

Do niecodziennych doświadczeń należą również rajdy Dakar i Transsyberia, a także wyprawy dookoła świata.

Podróżując prezenterka od lat relacjonuje swoje wycieczki, najpierw w programie „Misja Martyna”, a przez ostatnie lata „Kobieta na krańcu świata”.

Dziennikarka pełniła także funkcję redaktor naczelnej „National Geographic” oraz wydała wiele książek.

Za swoje działania została doceniona szeregiem prestiżowych nagród, w tym Barbie Shero 2018 – wyróżnienie od firmy Mattel przyznawane inspirującym osobowościom, wzorcom do naśladowania, dzięki którym dziewczynki i młode kobiety mogą rozwijać swój potencjał, poszukiwać własnych dróg oraz sposobów na realizację marzeń.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

ROSA PARKS

fot. Wikipedia

SPOŁECZEŃSTWO

Aktywistka

Rosa Parks nazywana jest matką ruchu na rzecz praw obywatelskich. Była afroamerykańską działaczką, uznawaną za jeden z symboli walki z segregacją rasową. Za swoje zasługi została uhonorowana Złotym Medalem Kongresu Stanów Zjednoczonych oraz Prezydenckim Medalem Wolności z rąk Billa Clintona.

Przełomem w jej życiu było wydarzenie, które miało miejsce w autobusie miejskim w grudniu 1955 roku. W owych czasach obowiązywały przepisy, które szczegółowo określały liczbę rzędów siedzeń z przodu autobusu, które zarezerwowane były tylko i wyłącznie dla pasażerów białej rasy. Czarnoskórzy zaś mogli korzystać z tych pozostałych, które umieszczone były z tyłu pojazdu. Ponadto funkcjonowała niepisana zasada, która mówiła, że w razie zajęcia przez białych pasażerów wszystkich przeznaczonych dla nich miejsc, czarnoskórzy powinni ustąpić miejsca kolejnym białym osobom. Do takiej właśnie sytuacji doszło w mieście Montgomery w autobusie miejskim, w którym Rosa Parks wracała z pracy. Kierowca nakazał czterem osobom, które siedziały w pierwszym rzędzie przeznaczonym dla czarnoskórych, aby zwolniły swoje miejsca dla białych pasażerów. Trzech pasażerów wykonało to polecenie, jednak Rosa Parks odmówiła. Kobieta została zatrzymana przez policję za naruszenie miejscowych przepisów. Incydent ten sprawił, że wielu czarnoskórych mieszkańców Montgomery zbojkotowało miejskie autobusy. Od tego czasu Rosa Parks bardzo aktywnie działała na rzecz praw obywatelskich.

Napisała też cztery książki. W 2001 roku w Montgomery otworzono muzeum oraz bibliotekę, którym nadano jej imię.

Zmarła w 2005 roku w Detroit.

MOGĘ BYĆ

PROGRAM

edukacyjny

RÓŻA LUKSEMBURG

SPOŁECZEŃSTWO

fot. wikipedia

Działaczka społeczna

Wybitna i znana na całym świecie polska działaczka i intelektualistka. Pierwsza Polka z doktoratem z ekonomii. Była kobietą bardzo odważną i śmiałą. Głośno wyrażała swoje opinie, była ceniona za ostry język i dowcip.

Urodziła się w 1871 roku w Zamościu. Róża w dzieciństwie przez ponad rok spędziła w łóżku z powodu choroby biodra. W wyniku złego leczenia, przez resztę życia wyraźnie kulą. Mając 18 lat wyjechała do Zurychu, gdzie studiowała filozofię, ekonomię oraz prawo. Poznała tam Leona Jogichesa, z którym założyła partię Socjaldemokracja Królestwa Polskiego. W 1905 roku wróciła do Królestwa Polskiego, aby pomóc w zorganizowaniu akcji skierowanej przeciw rosyjskim władzom. Była więziona przez carską policję.

Dwa lata później w Niemczech, prowadziła działalność propagującą masowe strajki jako drogę dla rewolucji i obalenia kapitalizmu przemocą. W 1912 roku wydała podręcznik do ekonomii. Prowadziła również wykłady z ekonomii politycznej. W 1914 roku współtworzyła tajny Związek Spartakusa, który był ruchem rewolucyjnym, działającym podczas I wojny światowej. Z kolei w 1918 roku była jedną ze współzałożycielek Komunistycznej Partii Niemiec, która powstała na bazie Związku Spartakusa. Została zamordowana w 1919 roku przez członków Freikorpsu (czyli nacjonalistycznych formacji paramilitarnych działających w Niemczech).

Róża Luksemburg jest jedną z najbardziej znanych Polek na świecie. W historii zapisała się jako niesamowicie bystra, przenikliwa krytyczka kapitalizmu.